

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pesinnän häirintää sekä pesien ja munien hävittämistä

Hakija

SSAB Europe Oy / Minna Uosukainen

Asia

Lupahakemus kalalokin pesien ja munien hävittämiseen tehdasalueelta Hämeenlinnassa, Kanta-Hämeessä.

Hakemus

Hakija hakee lupaa kalalokin (*Larus canus*) pesien ja munien hävittämiseen tehdasalueelta Hämeenlinnassa. Lupaa haetaan ajanjaksolle 1.4.2025-30.9.2027. Jokaisena vuonna olisi tarkoitus hävittää hakemusalueelta maksimissaan 20 pesää. Pitkän ajan seurannan perusteella ainoastaan yhdelle pesimäkaudelle haettava lupa pesien hävittämiseen ei takaisi tilannetta, jossa kalalokit eivät tulisi tekemään pesiä uudelleen samalle alueelle ja siten aiheuttaisi yleisen turvallisuuden vaarantumista. Pesien siirtämistä ei katsota mahdolliseksi, koska etäisyys mahdolliseen siirtopaikkaan on liian pitkä (300 m).

Lupaa haetaan kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. SSAB Europe Oy:n Hämeenlinnan toimipaikalla on 11.5.2024-4.7.2024 välisenä aikana tehty kalalokeista 29 kirjallista turvallisuushavaintoa, joista 27 on koskenut hyökkäyksiä. Lisäksi lokeista on tullut useita yhteydenottoja eri organisaatioihin. Kalalokkien hyökkäyksistä on raportoitu vaaratilanteita, jotka ovat aiheutuneet, kun lokkeja on väisteltä tai paettu ja muu liikenne jäänyt samanaikaisesti huomioimatta. Lisäksi on raportoitu yksi tapaturma väistelyn/pakenemisen seurauksena. Hyökkäyksien lisäksi on raportoitu ulosteen aiheuttamista hygieenisistä haitoista henkilöille, sekä psykologiseen turvallisuuteen liittyvistä seikoista.

Hakemuksessa on kuvattu yksityiskohtaisesti, mitä torjuntakeinoja aiempina vuosina on käytetty ja milloin. Näihin lukeutuvat verkottaminen, lintukarkottimet kuten prismat, flock off -järjestelmä ja lintupiikit. Tehdyt toimenpiteet eivät kuitenkaan ole vaikuttaneet kalalokkien pesintään ja pesien rakentamiseen hakemusalueella. Muuta tyydyttävää ratkaisua vahingon torjuntaan ei ole, sillä kaikki muut mahdolliset keinot on jo otettu käyttöön.

Kalalokki on arvioitu elinvoimaiseksi ja se on yleinen erilaisten vesistöjen tuntumassa pesivä laji. Suomen kannaksi arvioidaan 70 000–90 000 paria. Kanta-Hämeessä kalalokkien ja harmaalokkien keskimääräinen yhteenlaskettu havaintomäärä on 28 660, joista kalalokin havaintomäärä on 2/3 osaa. Laji kykenee säilymään elinkelpoisena osana elinympäristöään ja siten haetuilla toimenpiteillä ei ole vaikutusta suotuisaan suojelutasoon. Hakemusalueella ei ole havaittu muun linnuston pesintää.

Hakemusalue on määritetty hakemuksen liitteenä toimitetulla kartalla. Tällä alueella on paljon matalia tehdasalueen rakennuksia kuten ruokala, sosiaalitalo, porttitoimisto, sinkkiharkkokatos, toimistorakennuksia, maalipinnoitushalli ja varastohalli. Alueen rakennusten katoille lokit tekevät selvästi enemmän pesiä kuin tehdasalueen muille alueille. Alueella on paljon henkilöliikennettä sekä ajoneuvoliikennettä. Kulkuväylät ovat

kapeita ja menevät useiden rakennusten välistä. Haettavalla alueella on esiintynyt eniten kalalokkien pesiä ja pesiään puolustavia lokkeja. Alueella on myös eniten jalkaisin kulkevia henkilöitä johtuen alueella sijaitsevista toiminnoista. Valtaosa tehdasalueen katoista jää hakemusalueen ulkopuolelle.

Määräykset, joita hakemus koskee

Kalalokki on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan kalalokin pesinnän häirintään sekä pesien ja munien hävittämiseen seuraavin ehdoin:

- 1 Lupa on voimassa 30.9.2027 asti SSAB Europe Oy:n tehdasalueella Hämeenlinnassa paikoissa, joissa kalalokit voivat aiheuttaa vaaratilanteita ihmisille.
- 2 Pesintä on pyrittävä ennaltaehkäisemään pesinnän aikaisessa vaiheessa aktiivisten ja passiivisten häirintä- ja karkotusmenetelmien avulla. Lupa-alueella tulee liikkua usein lokkeja karkottaen, pesinnän estämiseen voi käyttää pressusteita, tuligeelejä, lippusiimoja, lintupiikkejä ja -verkkoja sekä erilaisia pelotteita kuten haukkaleijojia tai tekokäärmeitä. Häirintä- ja karkotusmenetelmiä tulee jatkuvasti ylläpitää ja kehittää.
- 3 Mikäli kalalokkeja em. toimista huolimatta pyrkii pesimään lupa-alueella, saa tällä luvalla hävittää kalalokin rakenteilla olevat pesärakennelmat ja pesät. Kalalokin munia saa hävittää enintään kymmenen (10) vuodessa. Pesiä, joissa on poikasia, ei saa hävittää.
- 4 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 5 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 6 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 7 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Hämeen ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 8 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain vuoden loppuun mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/358/2025 varustettuna. Raportista tulee ilmetä hävitettyjen pesien ja munien määrä sekä toimenpiteiden ajankohdat tapauskohtaisesti (montako pesää ja munaa on hävitetty minäkin päivänä). Lisäksi on raportoitava käytetyistä pesinnän ennaltaehkäisy- ja häirintätoimenpiteistä sekä niiden ja pesien hävittämisen vaikutuksesta kalalokin pesintään alueella. Yhteenvedon perusteella voidaan arvioida toimien vaikutusta kalalokkien aiheuttamiin ongelmiin.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Kalalokkien aggressiivisesta

pesien puolustamisesta ja ulostuksesta aiheutuu vaaraa ja terveysriski tehdasalueella työskenteleville henkilöille. Esimerkiksi viime vuonna pesivien kalalokkien aggressiivinen käytös johti kymmeniin turvallisuushavaintoihin, ja lisäksi on raportoitu yksi tapaturma. Tästä syystä on perusteltua estää kalalokkien pesintää häiritsemällä ja pesiä hävittämällä.

Hakija on kokeillut alueella monipuolisesti erilaisia karkotusmenetelmiä, ja niiden ylläpitoa ja kehittämistä tulee lupaehtojen mukaisesti jatkaa. Kohteen laajuuden takia esimerkiksi kattojen täysi piikittäminen tai verkottaminen ei ole kohtuullista, mutta ennaltaehkäisyä tulee käyttää laajasti keskittyen sellaisiin kohtiin katoilla, joissa pesivien kalalokkien aiheuttama turvallisuusriski on akuutein. Erityisesti poistettujen pesien ja pesäaihioiden paikalle voidaan asentaa pelotteita, jotka estävät kalalokin välittömän palaamisen ja munimisen pesän poiston jälkeen.

Kalalokin pesinnän estäminen on alueella perusteltua, eikä tähän ole käytännössä osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua kuin ensisijaisesti pesinnän ennaltaehkäiseminen ja pesimään asettumisen häiritseminen, ja toissijaisesti rakenteilla olevien ja jo rakennettujen pesien hävittäminen. Lähimmät siirtämiseen soveltuvat paikat ovat hakijan mukaan noin 300 metrin päässä, joten olisi epätodennäköistä, että emot löytäisivät pesät ja jatkaisivat siellä pesintää, vaikka pesät onnistuttaisiinkin siirtämään ehjinä. Ehtojen mukaisesti pesiä saa hävittää vain sellaisista paikoista, joissa pesivät kalalokit aiheuttavat vaaratilanteita ihmisille. Hakija on jo tunnistanut tällaisia alueita hakemuksen liitteenä toimitetussa kartassa. Toimenpiteitä suorittaessa tulee arvioida, missä paikoissa turvallisuusriski todella konkretisoituu ja missä ei.

Hävitettävien pesien määrää ei nähdä aiheelliseksi rajoittaa, jotta pesintä saadaan keskeytettyä sen alkuvaiheessa ja linnut saadaan ohjattua muualle pesimään. Kun pesät hävitetään jo pesänrakennusvaiheessa eikä linnuilla ole pesissä munia puolustettavanaan, saadaan vähennettyä tehokkaasti myös lintujen aggressiivista käytöstä alueella liikkuvia ihmisiä kohtaan.

Koska toimenpiteiden tulee ajoittua pesinnän alkuun, lupa rajoitetaan enintään kymmenen munan hävittämiseen vuosittain. Kalalokit munivat yhden munan keskimäärin kahden vuorokauden välein, vaihteluvälin ollessa 1–3 päivää. Tämän perusteella aktiivisella karkottamisella ja tyhjien pesien hävittämisellä voidaan välttää tarve hävittää useampia munia. Aktiivisella ennakoivalla karkottamisella on mahdollisuus vaikuttaa siihen, että linnut eivät hakeudu yhtä aktiivisesti paikalle pesimään seuraavana pesimä kautena. Pesimäajan ulkopuolella tehtävät kalalokin pesien poistot ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet eivät edellytä poikkeuslupaa, joten niitä voidaan jatkaa myös poikkeusluvan päättymisen jälkeen.

Luvan mukainen pesinnän estäminen ja pesien hävittäminen ei heikennä kalalokin suotuisaa suojelutasoa, sillä lajin kanta alueella on elinvoimainen. Pesinnän estämisen painopisteen ollessa pesinnän alkuvaiheessa, osa häirityistä linnuista ohjautuu todennäköisesti muualle pesimään, mikä pienentää toimenpiteiden vaikutusta alueen kalalokkipopulaation pesimämenestykseen. Lisäksi valtaosa tehdasalueen kattoalueista on hakijan toimittaman kartan perusteella sellaisia, ettei turvallisuusriskiä aiheudu, ja joissa kalalokit voivat jatkossakin pesiä.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi
Hämeen ELY-keskus kirjaamo.hame@ely-keskus.fi
Hämeen poliisilaitos kirjaamo.hame@poliisi.fi
Hämeenlinna hameenlinnan.kaupunki@hameenlinna.fi
SLL Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Hämeen piiri ry. etela-hame@sll.fi
Tapiola Kanta-Häme - Uusimaa ry. info@tapiolary.com
Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry. (KHLY) juhani.kairamo@birdlife.fi

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/358/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/358/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää Liisa 06.03.2025 08:47

Ratkaisija Aalto Tapio 06.03.2025 08:50

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 1. krs, 13100 Hämeenlinna

Puhelin: 029 56 42210

Telefax: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.